

Водење на разговори со деца

Деца – жртви, деца – сведоци и деца во судир со законот

Целта на разговорот со детето е:

- Да се извлече целосен и веродостоен исказ за престапот
- Да се заштити психолошката добросостојба на детето

Структурирање на разговор со дете:

1. Претставување/поздравување: претставете му се на детето; претставете ги другите присутни и нивните улоги; објаснете што е вашата задача и што ќе се случува во текот на разговорот
2. Градење на близок однос: Почнете со прашања што се однесуваат на животот на детето, на пр. “Во кое училиште/градинка одиш?” за да ги опуштите и да го разберете нивниот начин на комуникација и ниво на разбирање
3. Добивање на релевантни информации – слободно пресекавање: Дозволете му на детето да зборува за настаните со свои зборови
4. Добивање на релевантни информации: Објаснете дека сега ќе поставите неколку прашања на детето; постепено преминувајте од отворени кон поконкретни прашања
5. Завршување: без оглед колку бил корисен за вас разговорот, секогаш завршете го на позитивен начин; пофалете го детето за доаѓањето на разговор (не за тоа што го искажале во разговорот); обидете се да одговорите на евентуални прашања што можеби ги има детето; објаснете што ќе се случува понатаму

Општо, при разговор со деца:

Треба	Не треба
Да користите едноставен јазик прилагоден на говорот и речникот на детето	Да користите сложени зборови или говор што е премногу бебешки или напреден за детето
Да имате трпение и да се вратите во фазата на градење на близок однос ако на детето му треба повеќе време да се отвори	Да го прекинувате детето, да му велите да побрза, или да му зборувате премногу брзо па не може да ве разбере
Поставувајте прашања едно по едно, на пр. “Можеш ли да се сетиш каква облека носеше човекот?”	Да поставувате по неколку прашања одеднаш, на пр. “Каква облека носеше? Имаше ли црвени патики? Трчаше ли?”
Да објасните на детето дека е во ред ако не знае одговор на некое прашање	Да поставувате прашања што би го принудиле детето да одговара со “да” или “не” ако не го знае одговорот
Замолувајте ги децата да објаснат што мислат со нивните искази ако не ги разбирате или мислите дека можеби грешат	Да му кажете на детето дека греша или тоа да го имплицирате преку вашиот говор на телото
Поставувајте прашања што почнуваат со “кога?”, “кој?”, “што?”, “каде?”	Да поставувате прашања што почнуваат со “зошто?” Детето нема да знае зошто и ќе помисли дека го обвинувате.
Да овозможите задоволување на потребите на детето, на пр. да се напие вода или да отиде во тоалет	Да не дозволувате детето да се напие нешто или да направи пауза додека не одговори на прашањето.
Дозволувајте детето да го покрива лицето или очите, или да говори со потивок глас или шепот	Да го игнорирате или да го искористувате фактот што детето е исплашено, вознемирено или во паника
Да посветите внимание на невербална комуникација без да нудите ваше токлување, на пр. “се насмевнуваш”	Да им кажувате на децата што мислите за невербалната комуникација што ја манифестираат

Да ги контролирате вашите емоции и тонот на вашиот глас	Да покажете љубопитност или шок, без оглед што кажало детето
---	--

□**Никога**ш не поставувајте наведувачки или сугестивни прашања

Насоки за определени возрастни групи:

Предучилишна возраст/средно детство (4-6 години)	
□ Треба	□ Не треба
Да го водите разговорот во просторија во која има неколку играчки, прибор за цртање и мек мебел	Да го водите разговорот во опкружување што е непријатно за детето
Да проверувате дали детето го разбрало тоа што сте му го кажале	Да претпоставувате дека децата разбираат поими што ги разбираат возрастните
Да планирате паузи за време на разговорот за детето да се одмори	Да поставите сосема исто прашање повторно бидејќи ќе помислат дека погрешно одговориле претходниот пат
Да поставувате конкретни прашања, не отворени прашања	Да поставувате 'да'/'не' прашања
Да определите време на други настани во однос на настани што нешто им значат на децата, на пр. "ручек", "спиене", "гледање телевизија" или во однос на конкретни лица или места, или настани како Божиќ или нивниот роденден	Немојте да ги прашувате децата колку пати се случило нешто бидејќи не можат да дефинираат фреквенција на настани или да се служат со поими како "пред", "после", "вчера" или "утре"
Воведете го поимот на лага и вистина и проверете дали го разбрале, на пример "Ако кажам дека имам виолетова коса, дали тоа би било вистина или лага?"	Да вршите притисок врз детето или да се обраќате со обвинувачки тон или израз на лицето
Училишна возраст/подоцнежна фаза на детство (7-12 години)	
□ Треба	□ Не треба
Да користите отворени и општи прашања и да овозможите детето да даде слободен исказ	Да поставувате наведувачки или сугестивни прашања или "зошто?"
Да воведувате попрецизен говор "како што зборуваат возрастните" според возраста на детето	Да користите правничка терминологија или жаргон без претходно да го дефинирате точното значење
Да ги прашате децата да ви дадат нивно сопствено толкување за она што им го велите кога им објаснувате што ќе им се случи	Да претпоставите дека децата разбираат што им велите
Да користите конкретни имиња, на пр. Тетка Билјана	Да користите лични заменки како "таа" или "тој"
Рана адолесценција (13-18 години)	
□ Треба	□ Не треба
Да се зборува со децата на начин што не ги потценува или омаловажува	Да заборавите дека се деца, иако можеби физички изгледаат како возрасни
Да бидете јасни што е и што не е приватна работа во разговорот	Да ветувате дека нема никому да пренесете работи што ќе ги слушнете од нив
Да разберете дека однесувањето на лицето што го води разговорот ќе влијае врз одговорите што тие ќе ви ги дадат; од вашето однесување ќе стекнат впечаток што очекувате од нив и така ќе се однесуваат	Да се користат негативни формулации како "не можеш да се сетиш, а?"